

тъй като днес изискванията в първи клас са такива, че дори дете от благоприятна социална среда, със средни способности, не може да ги изпълнява без предварителна подготовка в детска градина" (Колева 2000, 142).

***Преглед на научната литература, представяща
проблема за обучението по български език
на ромските деца от I до IV клас***

Някои автори, като напр. Р. Белев (Белев 2001, 243-246), разглеждат овладяването на езика заедно с обогатяването на речта като страна във възпитанието и обучението, които взаимно се допълват. Той предлага да се разработи от специалисти инструментариум за диагностициране обема на детския речник. Представя своя експеримент, в който си поставя задача да установи: 1) входното ниво на лексикалната компетентност и 2) състава на детския речник, като изследва характера на промените в него. В края на изследването установява каква е степента и какъв е процентът на владееене на различните части на речта: най-голям процент се пада на съществителните имена, прилагателните заемат второ място по степен на владееене, глаголите – трето място, а останалите части на речта – последно.

Подобна задача за проучване степента на разбиране на българския език от ромското дете в I-IV клас си поставя и М. Иванова-Стефанова (Стефанова 2001, 182-190). Нейното изследване е свързано с установяване нивото на разбиране на определени изречения, с ориентирането на детето в синтактичните и семантичните отношения на изреченията. Тя установява, че лексикалните грешки заемат най-голям дял при възприемане и продуциране на българския език. Най-големите трудности за ромското дете са свързани както с усвояване на семантичната съчетаемост на лексикалните единици, така и на граматично равнище.

Съществува и друго изследване – на Л. Джалев (вж. при Кючуков 1999, 82), което цели установяване на училищната готовност на учениците от ромски произход в началната училищна степен чрез определяне степента на владееене на лексикалната система на българския език при постъпване в I, II, III, IV клас.

Интерес представлява и работата на П. Сотиров (вж. при Кючуков, 1999, 81), която има за цел да установи степента на владееене на различните видове езикови норми, свързани с учебното съдържание по български език в начална училищна степен от учениците роми.